| | |
|---|---|
| Súd: | Krajský súd Prešov |
| Spisová značka: | 15Co/33/2018 |
| Identifikačné číslo súdneho spisu: | 8115214399 |
| Dátum vydania rozhodnutia: | 25. 04. 2019 |
| Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: | JUDr. Anna Ilčinová |
| ECLI: | ECLI:SK:KSPO:2019:8115214399.1 |

# Rozhodnutie

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Anny Ilčinovej a členov senátu JUDr. Jozefa Angeloviča a JUDr. Mareka Kohúta v spore žalobcov: 1. L. Q., V.. X.X.XXXX, P. P. XXX, XXX XX Y., 2. S. Q., V.. XX.X.XXXX, P. V.Á. XXXX/XX, XXX XX O., 3. Ľ. Q., V.. XX.X.XXXX, P. XXX XX P. XXX, právne zastúpení Advokátskou kanceláriou Prosman a Pavlovič advokátska kancelária s.r.o., so sídlom Hlavná 31, 917 01 Trnava, IČO: 36 865 281, proti žalovaným: 1. P. H., V.. XX.X.XXXX, P. Š.Á. X, XXX XX Y., právne zastúpenej JUDr. Monikou Mattovou, advokátkou so sídlom Zvonárska 8, 040 01 Košice, 2. UNIQUA poisťovňa, a.s., so sídlom Lazaretská 15, 820 07 Bratislava 27, IČO: 00 653 501, právne zastúpenej Advokátskou kanceláriou PRK Partners s. r. o., so sídlom Hurbanovo námestie 3, 811 06 Bratislava, IČO: 35 978 643 , o náhradu škody a náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, o odvolaní žalobcov a žalovaných proti rozsudku Okresného súdu Prešov č. k. XC/XXX/XXXX-XXX z 28. júna 2017 takto

**r o z h o d o l :**

Potvrdzuje rozsudok vo výroku o povinnosti žalovaných 1 a 2 zaplatiť žalobkyni 1 náhradu škody na zdraví vo výške 2.414,- eur a vo výrokoch o ich povinnosti zaplatiť žalobcom nemajetkovú ujmu s tým, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu plnenia povinnosť druhého žalovaného.

Mení rozsudok vo výroku o povinnosti žalovaných 1 a 2 zaplatiť žalobkyni 1 náhradu škody na zdraví nad sumu 2.414,- eur do sumy 2.663,20 eur tak, že v tejto časti žalobu zamieta.

Mení rozsudok vo výroku o zamietnutí žaloby o náhradu nemajetkovej ujmy tak, že žalovaní 1 a 2 sú povinní zaplatiť žalobkyni 1 náhradu nemajetkovej ujmy vo výške ďalších 10.000,- eur do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku s tým, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu plnenia povinnosť druhého žalovaného.

Žalobcovia 1 až 3 majú nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % z prisúdených súm voči žalovaným 1 a 2.

**o d ô v o d n e n i e :**

1. Okresný súd Prešov (ďalej len „súd prvej inštancie“) napadnutým rozsudkom uložil žalovaným 1 a 2 povinnosť zaplatiť žalobkyni 1 náhradu škody na zdraví vo výške 2.663,20 eur a nemajetkovú ujmu vo výške 10.000,- eur, žalobcovi 2 nemajetkovú ujmu vo výške 5.000,- eur a žalobcovi 3 nemajetkovú ujmu vo výške 5.000,- eur (výrok I. rozsudku). V prevyšujúcej časti žalobu žalobcov 1 až 3 zamietol (výrok II. rozsudku) a vyslovil, že žalobcovia 1 až 3 majú nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % z prisúdenej sumy vo vzťahu k žalovaným 1 a 2 (výrok III. rozsudku).

2. V odôvodnení okrem iného uviedol:
„Trestným rozkazom Okresného súdu Levice číslo konania X B. XXX/XXXX - XXX zo dňa 10. decembra 2014 bola žalovaná v 1. rade uznaná vinnou, že dňa XX. XX. XXXX o X:XX hod. na ceste S., v úseku medzi obcou P. a obcou P. v klesaní ku križovatke v smere J. viedla osobné motorové vozidlo značky L.

H., F. Č. Y. - XXX E., pričom v dôsledku porušenia ustanovenia § 16 ods. 1 Zákona číslo 8/2009 Z. z. o cestnej premávke, vodič je povinný rýchlosť jazdy prispôsobiť najmä svojim schopnostiam, vlastnostiam vozidla a nákladu, poveternostným podmienkam, stavu a povahe vozovky a iným okolnostiam, ktoré možno predvídať. Vodič smie jazdiť len primeranou rýchlosťou, aby bol schopný zastaviť vozidlo na vzdialenosť, na ktorú má rozhľad. V pravotočivej zákrute došlo pri prudkom brzdení uvedeného vozidla k prejazdu do protismernej časti vozovky a tam k zrážke medzi prednou časťou vozidla značky L. H. a ľavou, prednou a bočnou časťou vozidla jazdiaceho v protismere značky A. D., evidenčné číslo K. - XXX A., po zrážke vozidla značky L. H., zostalo stáť na ceste a vozidlo značky A. D. bolo odrazené mimo cestu vľavo. Pri dopravnej nehode utrpel poškodený R. Q. zranenia a to odreninu na ľavom predkolení, odreninu na ľavom líci, roztrhnutie sleziny s krvácaním do dutiny brušnej, otras mozgu, sériovú zlomeninu 6 - 11 vľavo, zlomeninu panvy a panvovej jamky vľavo, pomliaždenie hrudníka, pomliaždenie bránice vľavo a úponu tenkého čreva, zlomeniny výbežkov driekových stavcov L 3 - L 5, na následky ktorých dňa 4. marca 2014 zomrel. Zároveň došlo k zraneniu spolujazdkyne poškodenej L. Q., ktorá utrpela jednoduchý úraz hlavy, podvrtnutie krčnej chrbtice, pomliaždenie ramena vpravo, pomliaždenie brušnej steny s dobou liečenia a prípadnej práceneschopnosti do piatich týždňov. Obvinená inému z nedbanlivosti spôsobila smrť a spáchala čin závažnejším spôsobom konania, porušením dôležitej povinnosti uloženej jej podľa zákona, inému z nedbanlivosti ublížila na zdraví, tým, že porušila dôležitú povinnosť uloženú jej podľa zákona, čím spáchala prečin usmrtenia podľa § 149 ods. 1, ods. 2 písmeno a/ Trestného zákona, s poukazom na § 138 písm. h/ Trestného zákona v jednočinnom súbehu s prečinom ublíženia na zdraví podľa § 158 Trestného zákona. Za tým účelom sa odsúdila podľa § 149 ods. 2 Trestného zákona za použitia § 38 ods. 2,3, § 36 písmeno j/ a l/, § 37 písm. h/, § 41 ods. 1 Trestného zákona s prihliadnutím na § 353 ods. 2 Trestného poriadku na úhrnný trest odňatia slobody v trvaní dvoch rokov. Podľa § 49 ods. 1 písm. a/ Trestného zákona sa obvinenej výkon trestu odňatia slobody podmienečne odložil, podľa § 50 ods. 1 Trestného zákona sa obvinenej určila skúšobná doba v trvaní štyroch rokov, podľa § 61 ods. 1, 2 Trestného zákona sa obvinenej uložil trest zákazu činnosti viesť motorové vozidla akéhokoľvek druhu v cestnej premávke na dobu piatich rokov a poškodených L. Q.Č. v súlade s § 288 ods. 1 Trestného poriadku odkázal súd s ich nárokom na náhradu škody na občianske súdne konanie. Trestný rozkaz nadobudol právoplatnosť dňa 30. decembra 2014.

Zo znaleckého posudku číslo XX/XXXX, ktorý bol vypracovaný v rámci trestného konania, z jeho záverov jednoznačne vyplýva, že z technického hľadiska k vzniku dopravnej nehody došlo v dôsledku zlej techniky jazdy vodičky motorového vozidla L. H., evidenčné číslo Y. XXX E. a k šmyku jej motorového vozidla. Vodička motorového vozidla značky L. H., evidenčné číslo Y. XXX E. neprispôsobila rýchlosť v pravotočivej zákrute, vplyvom neprispôsobenia rýchlosti stavu a povahe vozovky a svojim schopnostiam pri brzdení dostala motorové vozidlo do nekontrolovaného šmyku, prešla do ľavého jazdného pruhu, kde sa ľavou prednou časťou zrazila s motorovým vozidlom, ktoré riadil R. Q.. Príčinou vzniku dopravnej nehody bola nesprávna technika jazdy vodičky motorového vozidla L. H., evidenčné číslo Y. XXX E.. Dopravnú nehodu zavinila vodička motorového vozidla L. H., evidenčné číslo Y. XXX E. nesprávnou technikou jazdy. Táto vodička mohla zároveň zabrániť vzniku dopravnej nehody a to prispôsobením rýchlosti a techniky jazdy podmienkam na vozovke. Pri prejazde rýchlosťou nižšou ako 65 kilometrov za hodinu by sa motorové vozidlo nedostalo do šmyku a dopravná nehoda by nebola vznikla.

Z úmrtného listu, zapísaného v knihe úmrtí Matričného úradu Levice vo zväzku XX, ročník XXXX, strana XXX, poradové číslo XXX mal súd za preukázané, že R. Q. zomrel dňom X. R. XXXX. Uvedené preukazuje aj list o prehliadke mŕtveho a štatistické hlásenie správy, ako aj správa zo dňa X. R. XXXX vystavená R.. I. I..

Žalovaná v 2. rade súdu predložila oznámenie o výške poistného plnenia zo dňa 19. 6. 2014 z ktorého vyplýva, že na základe predložených dokladov žalobkyňou v 1. rade vyplatila jej bolestné vo výške 412 Eur (25 bodov x 16,48 Eur). Zároveň z predloženého posudku vylúčili položku číslo 103 a - pomliaždenie ťažšieho stupňa krčnej chrbtice, ktorá nebola preukázaná z predložených lekárskych správ. Plnenie v celkovej výške 412 Eur poukázali žalobkyni v 1. rade.

Žalobkyňa v 1. rade súdu uviedla, že s nebohým manželom žili od roku 1970. V roku 1971 sa zobrali. Vychovali spolu dvoch synov. Ako v každom manželstve boli aj medzi nimi hádky, ale viacej bolo tých dobrých chvíľ. Boli zohratý pár, každý vedel, čo si ten druhý myslí alebo čo urobí. Jej manžel bol šikovný, svojpomocne postavili dom. Keď nemali finančné prostriedky vždy zarobil, išiel na fušku. V čase, keď sa stala dopravná nehoda obidvaja už boli na dôchodku. Keď odchádzal do dôchodku povedal, že

doteraz pracovali ako kone, odteraz budú chodiť do kúpeľov, avšak to nestihli. Má problém chodievať po uvedenej ceste, keďže každý deň ju využívali na cestu na nákup. V priebehu dňa ešte chodí do záhrady, ale keď príde večer domov už počuje iba buchot a zvuky manžela. Nevie sa zmieriť s jeho smrťou, nevie sa vzdať jeho osobných vecí. Starší syn vybavil všetko ohľadne pohrebu. Spolu s mladším synom toho neboli schopní. Mladší syn mal problém vojsť do domu, od smrti otca ešte doma nespal. Manžel bol v dobrej kondícii. Mali vinicu, chalupu. Staral sa o 60 stromov, chovali domáce zvieratá.“...

3. Súd prvej inštancie nárok žalobcov posúdil podľa § 11, § 13, § 15, § 420 ods. 1, § 444 Občianskeho zákonníka v spojení s § 2 ods. 1,2, § 3 ods. 1, § 4 ods. 1, § 5 ods. 1,2,4, § 7 ods. 1,6 zákona č. 437/2004 Z. z. o náhrade za bolesť a o náhrade za sťaženie spoločenského uplatnenia a o zmene a doplnení niektorých predpisov, § 1, § 4 ods. 1,2, § 15 zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla.

4. V nadväznosti na právnu kvalifikáciu predmetu sporu súd prvej inštancie vo vzťahu k nároku žalobkyne 1 na náhradu škody zdôraznil, že odškodnenie za bolesť sa poskytuje nielen za bolesti spôsobené poškodením na zdraví, ale aj za bolesti spôsobené liečením poškodenia zdravia alebo odstraňovaním jeho následkov. Nestotožnil sa s názorom žalovanej 2, že nárok žalobkyne 1 titulom bolestného je premlčaný, podľa ktorého názoru subjektívna premlčacia doba začala plynúť deň nasledujúci po vzniku dopravnej nehody, teda škodovej udalosti. Podľa názoru súdu prvej inštancie subjektívna premlčacia doba začala plynúť až dňom, keď sa celý liečebný proces skončil a boli známe všetky okolnosti smerodajné pre stanovenie bolestného. Zo znaleckého posudku znalca R.. Y. L. mal preukázané, že rehabilitácia žalobkyne 1 bola ukončená dňom 21.3.2016, teda až od tohto okamihu začala plynúť dvojročná subjektívna premlčacia doba. Keďže žalobkyňa 1 tento nárok uplatnila na súde dňa 3.5.2016, dospel súd prvej inštancie k záveru, že nárok žalobkyne 1 na náhradu bolestného nie je premlčaný. V súlade so znaleckým posudkom znalca R.. Y. L. priznal žalobkyni 1 bolestné za položku 113a - pomliaždenie pravého ramenného kĺbu 15 bodov, za položku číslo 120 - natrhnutie pravého nadhrebeňového svalu 45 bodov. Žalobkyni 1 nepriznal položku 122b - neúplné poškodenie šľachy dlhej hlavy dvojhlavého svalu pravého ramena liečené operáciou. Odškodnenie za pomliaždenie pravého ramenného kĺbu (položka 113a/) v počte bodov 15 súd žalobkyni priznal v sume 257,40 eur (15 x 17,16 Eur). Na základe oznámenia žalovanej 2, že pri tejto položke plnila žalobkyni 1 celkovo 20 bodov, súd odpočítal 5 bodov pri hodnote bodu 16,48 eur sumu 82,40 eur titulom uplatnenia kompenzačnej námietky, ktorú považoval v celom rozsahu za dôvodnú. Preto pri položke 113a/ v časti bolestného priznal žalobkyni celkovo 175 eur (15 x 17,16 eur = 257,40 - 82,40 eur). Pri položke číslo 120 bolestného priznal žalobkyni 1 za 45 bodov v zmysle záverov znaleckého posudku, pri hodnote bodu 17,16 eur spolu sumu 772,20 eur. Položku 122b - neúplné poškodenie šľachy dlhej hlavy dvojhlavého svalu pravého ramena, liečené operáciou, ktorú znalec určil v celkovom počte bodov 50 súd prvej inštancie žalobkyni 1 nepriznal. Mal za to, že v tejto časti žalobkyňa 1 neuniesla dôkazné bremeno. Nezohľadnil závery znaleckého posudku, ktorý považoval v tejto časti nepreskúmateľný, vnútorne rozporný, bez relevantných odkazov, resp. vysvetlení námietok žalovanej 2. Súd prvej inštancie tak priznal žalobkyni 1 bolestné v celkovej výške 947,20 eur (175,- eur + 772,20 eur).

5. Pri nároku na sťaženie spoločenského uplatnenia súd vychádzal zo znaleckého posudku R.. L. a priznal žalobkyni 1 plnú sumu za položku 325d - obmedzenie pohyblivosti pravého ramenného kĺbu s obmedzenou rotáciou v počte bodov 100 pri hodnote bodu 17,16 eur, spolu sumu 1.716 eur.

6. Celková náhrada škody v časti bolestného a sťaženia spoločenského uplatnenia, na ktorú boli žalovaní 1 a 2 zaviazaní zaplatiť žalobkyni 1 tak predstavovala sumu 2.663,20 eur (947,20 + 1.716 eur). V prevyšujúcej časti bol nárok žalobkyne 1 ako nedôvodný zamietnutý.

7. Súd prvej inštancie vychádzal z hodnoty bodu 17,16 eur stanovenej na rok 2015 v súlade s § 5 ods. 2 zákona č. 437/2004 Z. z., keďže škodová udalosť nastala v roku 2014, avšak k ukončeniu liečebného procesu žalobkyne 1 došlo v roku 2016.

8. Nesporným bol podľa súdu prvej inštancie nárok žalobcov na náhradu nemajetkovej ujmy, ktorá im bola spôsobená stratou manžela vo vzťahu k žalobkyni 1 a stratou otca vo vzťahu k žalobcom 2,3. Z výpovedí žalobcov a vypočutých svedkov mal preukázané, že v rodine pred smrťou R. Q. pretrvávali a fungovali pekné a plnohodnotné rodinné vzťahy. V dôsledku jeho smrti žalobcovia stratili potrebnú pomoc a podporu blízkeho človeka, ktorý sa im plnohodnotne venoval, s ktorým radi trávili voľný čas,

na ktorého sa mohli obrátiť a ktorý im vždy poskytol pomoc, radu, potrebné usmernenie. Prišli tak o možnosť tráviť s ním spoločné voľné chvíle, dovolenky, rôzne podujatia, ale hlavne viesť pekný a pokojný manželský a rodinný život. Žalobcovia sú tak ochudobnení i v ďalšom rodinnom, súkromnom a citovom živote. Základ nároku na náhradu nemajetkovej ujmy tak považoval súd prvej inštancie za preukázaný.

9. Námietku vecnej pasívnej legitimácie žalovaného 2 súd prvej inštancie, prikloniac sa k ustálenej judikatúre Krajského súdu v Prešove a rozhodnutí Ústavného súdu SR, nepovažoval za dôvodnú. Na podporu tohto svojho záveru poukázal na rozsudok Súdneho dvora Európskej únie z 24.10.2013 vo veci A.-XX/XX, Q. X. proti I. Y., P. X., ktoré rozhodnutie jednoznačným spôsobom rieši otázku zodpovednosti poisťovne. V bodoch 57 a 58 Súdny dvor zdôraznil, že bez ohľadu na systematické zaradenie určitého ustanovenia v národnom právnom predpise, ak toto ustanovenie upravuje občianskoprávnu zodpovednosť vznikajúcu v prípade dopravnej nehody, má sa za takéto ustanovenie považovať opatrenie určujúce rozsah krytia zodpovednosti a podmienky tohto krytia. Inak povedané, Súdny dvor v tomto odseku v podstate vyslovil, že pojem zodpovednosť za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel používaný v Smernici 2009/103 EHS treba vykladať čiastočne autonómne a podradiť pod neho aj také nároky, ktoré národne právo nezaraďuje medzi nároky na náhradu škody v prísnom slova zmysle, ak ich podstata je podobná. Už z výkladov v bodoch 7 až 13 tohto rozsudku vyplýva, že z ustanovenia § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka vzniká v prípade protiprávnej udalosti (dopravnej nehody) nárok na náhradu nemajetkovej ujmy aj v peniazoch. Tento nárok má pritom občianskoprávny charakter a v podstate sa svojou povahou približuje objektívnej zodpovednosti za škodu. Z uvedených dôvodov treba v zmysle záverov citovaného rozsudku Súdneho dvora článok 3 ods. 1 Smernice 2009/103 EHS vykladať tak, že pod pojem „opatrenie určujúce rozsah krytia zodpovednosti a podmienky tohto krytia“ sa musí zaradiť aj § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Z citovaných zásad tak pre súdy Slovenskej republiky vyplýva povinnosť, aby pri výklade ustanovenia zákona č. 381/2001 Z. z. v čo najväčšej možnej miere vzali do úvahy znenie a účel tých ustanovení smernice, na ktorých implementáciu bolo toto ustanovenie do nášho právneho poriadku zavedené, aby zaručili tejto smernici úplnú účinnosť.

10. Na základe uvedeného súd prvej inštancie dospel k záveru, že ustanovenie § 4 ods. 2 písm. a/ zák. č. 381/2001 Z. z. treba vyložiť tak, že poistenie zodpovednosti kryje aj nároky pozostalých na náhradu nemajetkovej ujmy podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka a pozostalí môžu tieto nároky v zmysle § 15 ods. 1 citovaného zákona uplatniť priamo proti poisťovateľovi, a to rovnako ako všetky ostatné nároky na náhradu škody.

11. Vo vzťahu k samotnej výške náhrady nemajetkovej ujmy súd prvej inštancie zohľadňoval závažnosť vzniknutej ujmy a okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo. Závažnosť ujmy pritom posudzoval len z objektívnych hľadísk, pretože nie je reálne možné zistiť, kto a ako prežíva smrť blízkej osoby a do akej miery ho táto udalosť zasiahla v citovej oblasti a ako rýchlo a akým spôsobom je schopný sa s touto udalosťou vyrovnať alebo čiastočne zmieriť. Zdôraznil, že nemajetková ujma slúži na zmiernenie následkov citovej ujmy, ktorú žalobcovia utrpeli, avšak výška tejto náhrady nemôže slúžiť ako nástroj pomsty voči osobe, ktorá túto bolesť žalobcom spôsobila. Zároveň nemôže slúžiť ani ako nástroj obohatenia sa alebo ako nástroj na ekonomickú likvidáciu škodcu. Pri stanovení náhrady nemajetkovej ujmy sa súd prvej inštancie oprel o v minulosti upravené paušálne náhrady nemajetkovej ujmy v Českej republike, o zákon č. 215/1969 Zb. o odškodňovaní obetí násilných trestných činov, ako aj o rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Q. proti Slovenskej republike, kde bolo zistené porušenie, pričom súd priznal tejto sťažovateľke sumu 25.000,- eur ako náhradu nemajetkovej ujmy titulom násilnej smrti jej dvoch maloletých detí. Priznanú sumu 10.000,- eur žalobkyni 1 považoval za primeranú z dôvodu, že táto viedla ako manželka s nebohým spoločný rodinný a manželský život od roku 1970. U žalobcov 2 a 3 ako synov, ktorí utrpeli smrťou otca citovú ujmu a došlo k narušeniu ich rodinných väzieb považoval za dôvodnú sumu po 5.000,- eur. Uviedol, že ide o plnoleté osoby, ktoré majú už svoj rodinný a manželský život. Pri stanovení výšky náhrady nemajetkovej ujmy súd zohľadňoval aj majetkové pomery žalovanej 1, ktorá je síce živnostníčkou, ale s minimálnym príjmom a má v starostlivosti maloleté dieťa. Vzhľadom na priznané sumy žalobu v prevyšujúcej časti zamietol.

12. O trovách strán sporu rozhodol súd prvej inštancie podľa § 255 ods. 2 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“). Vyslovil názor, že zásadu úspechu vo veci je potrebné uplatniť aj na konania, ktorých výška závisí od úvahy súdu alebo od znaleckého posudku, keďže žalobcu nemožno zaťažiť procesnou zodpovednosťou za predvídanie výsledku sporu na základe úvahy súdu, či znaleckého posudku. Priznal tak žalobcom náhradu trov konania iba z prisúdenej sumy a nie zo sumy žalovanej. Konštatoval, že výška

plnenia v časti náhrady škody na zdraví závisela od znaleckého posudku a výška náhrady nemajetkovej ujmy od úvahy súdu, preto bolo dôvodné priznať žalobcom plnú náhradu trov konania z prisúdenej sumy.

13. V zákonom stanovenej lehote podali proti rozsudku súdu prvej inštancie, proti zamietavému výroku odvolanie žalobcovia. Namietali nesprávne skutkové zistenia a nesprávne právne posúdenie veci, ktoré odvolacie dôvody podriadili pod ust. § 365 ods. 1 písm. f/, h/ CSP.

14. Poukazom na ust. § 5 ods. 2 zákona č. 437/2004 Z. z. nesúhlasili so stanovenou hodnotou bodu 17,16 eur, keďže priemerná mesačná mzda zamestnanca v hospodárstve Slovenskej republiky zistená Štatistickým úradom SR predstavovala v roku 2015 sumu 883,- eur a 2 % z tejto sumy je 17,66 eur, čo mala byť správna hodnota bodu. Zároveň výsledná suma náhrady za bolesť a za sťaženie spoločenského uplatnenia sa má zaokrúhliť na najbližšie celé euro smerom nahor, ku ktorému zaokrúhleniu súd prvej inštancie nepristúpil. Súd prvej inštancie tak pri výpočte náhrady škody síce použil správnu právnu normu, avšak jej ustanovenia nesprávne aplikoval, čím dospel k nesprávnemu výpočtu priznanej náhrady škody na zdraví.

15. Za neprimeranú považovali žalobcovia aj výšku náhrady nemajetkovej ujmy. Uviedli, že sumy uplatnenej náhrady nemajetkovej ujmy žalobcami ako osobami blízkymi objektu zásahu do práva na život nemožno považovať za neprimerané, ak sa takýmto spôsobom majú aspoň čiastočne zmierniť všetky následky nikdy celkom nereparovateľnej straty. Princíp primeranosti náhrady nemajetkovej ujmy, ktorá je spôsobilá aspoň z časti zmierniť dôsledky neoprávneného zásahu umožňuje, aby výška náhrady na jednej strane nevytvárala priestor pre obohacovanie sa, ale na druhej strane umožňovala spravodlivé zadosťučinenie pozostalých. Odvolatelia poukázali na súčasnú rozhodovaciu prax súdov, podľa ktorej nie je zriedkavé prisudzovanie náhrady nemajetkovej ujmy v sumách desiatok tisíc eur za objektívne menej citeľné zásahy do osobnostných práv, než k akému došlo v tejto konkrétnej veci. Do pozornosti odvolacieho súdu dali rozsudok Krajského súdu v Košiciach sp. zn. XCo/XXX/XXXX z 9.3.2017, ktorým bol potvrdený rozsudok Okresného súdu Spišská Nová Ves sp. zn. XXC/XXX/XXXX z 121.2.2016 a rozsudok Okresného súdu Trnava sp. zn. XXC/XX/XXXX zo 6.5.2015.

16. V odvolaní ďalej poukázali na ustálenú súdu prax, ktorá „... založila systém určenia primeranosti a spravodlivosti peňažnej výšky nemajetkovej ujmy na porovnávaní závažnosti ujmy, následkoch ujmy a miere zavinenia. U žalobcov má závažnosť vzniknutej ujmy podobu zásahu mimoriadne významného, veľmi hlbokého, no najmä nereparovateľného, k odčineniu ktorého nepostačuje žiadna morálna ani hmotná satisfakcia. Ujma žalobcov je v príčinnej súvislosti s protiprávnym konaním žalovanej 1 a túto ujmu je, vzhľadom k jej intenzite a nepriaznivému následku, potrebné považovať za jav neodvrátiteľný. ... Skutok žalovanej je tak zavineným trestným činom, ktorý predstavuje najvyššiu formu protiprávneho zásahu (nejedná sa o priestupok ani delikt). Trestný zákon v našej spoločnosti ochraňuje najdôležitejšie záujmy a ochrana života je v ňom uvedená ako najvyššie uznávaná spoločenská hodnota. ... Počas vyšetrovania príčin a okolností vzniku dopravnej nehody okresným riaditeľstvom policajného zboru nebolo preukázané, že na vznik nehody mali vplyv iné okolnosti a činitelia (napr. nebohý), práve naopak, nehoda bola zapríčinená výlučne porušením dôležitej právnej povinnosti, ktorú žalovanej 1 ako vodičovi motorového vozidla ukladá zákon o cestnej premávke. Správanie sa žalovanej 1 po tejto tragickej udalosti žalobcovia vnímajú rovnako negatívne, keď táto neprejavila ľútosť, či prípadnú spolupatričnosť so žalobcami.“

17. Žalobcovia nesúhlasili ani s tvrdením súdu prvej inštancie, že v prípade, ak by priznal vyššiu sumu a zo strany žalovanej 2 by došlo voči žalovanej 1 k uplatneniu si regresného nároku, bolo by to pre žalovanú 1 likvidačné a mohlo by to ohroziť výchovu a výživu jej maloletého dieťaťa ako aj samotnej žalovanej 1. V konaní totižto nebolo preukázané, že žalovaná 1 porušila povinnosti jej uložené ust. § 12 zákona č. 381/2001 Z. z., v dôsledku čoho by bol dôvodný regresný nárok žalovanej 2. Uvedená úvaha súdu tak nie je dôvodná a nemá oporu v zistenom skutkovom stave veci. Navrhli rozsudok v zamietavej časti zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie alebo ho v tejto časti zmeniť a žalobe vyhovieť v celom rozsahu.

18. Proti rozsudku súdu prvej inštancie, a to proti vyhovujúcemu výroku a výroku o trovách konania podala odvolanie žalovaná 1. Namietala nepreskúmateľnosť rozsudku a nesprávne právne posúdenie v súlade s ust. § 365 ods. 1 písm. b/, h/ CSP. Nesúhlasila s rozhodnutím predovšetkým vo vzťahu k náhrade nemajetkovej ujmy žalobcov 2 a 3. Vyslovila názor, že pri určení výšky nemajetkovej ujmy u

žalobcov nezohľadnil konajúci súd všetky námietky a návrhy žalovanej 1 a žalovaného 2 a rozhodol len na podklade vlastných vnútorných pocitov, resp. niektorými právne významnými skutočnosťami sa nijako nezaoberal. Celkovú výšku nemajetkovej ujmy považovala za neprimeranú vzhľadom na to, že za svoj čin už bola potrestaná v trestnom konaní a tiež aj vzhľadom na jej osobné pomery, keďže je rozvedená a má vyživovaciu povinnosť k dvom maloletým deťom a v súčasnosti je na materskej dovolenke. Určená výška má preto pre ňu likvidačný charakter. Namietala, že súd prvej inštancie sa nevysporiadal s jej argumentáciou týkajúcou sa výšky uplatňovaných nárokov, ktoré spočiatku žalobca 2 požadoval mimosúdne, pričom išlo o mnohonásobne nižšiu sumu, a to iba pre matku, teda žalobkyňu 1. Okrem toho vyvíjal na žalovanú 1 nátlak, ktoré správanie bolo v rozpore s tým, čo prezentoval žalobca 2 počas súdneho konania. Žalovaná 1 nesúhlasila ani s tvrdením súdu, že škodu, v podobe toho najhoršieho následku spôsobila žalovaná 1, preto musí znášať dôsledky svojho konania. Vyslovila presvedčenie, že pokiaľ súd prvej inštancie ustálil pasívnu vecnú legitimáciu žalovaného 2 s použitím eurokonformného výkladu ust. § 4 zákona o povinnom zmluvnom poistení, tak uzavrel, že náhrada škody z dôvodu nemajetkovej ujmy spadá do rozsahu krytia povinným zmluvným poistením zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou dopravného prostriedku a žalovanej 2 ako poisťovateľovi vznikla povinnosť uhradiť škodu žalobcom. Napadnuté rozhodnutie v uvedenej časti považovala žalovaná 1 za protirečivé.

19. Žalovaná 1 nesúhlasila ani s náhradou škody na zdraví v prospech žalobkyne 1 vo výške 2.663,20 eur. Mala za to, že zdravotný stav žalobkyne 1 bol ustálený už po dopravnej nehode lekárskym nálezom R.. Z. zo dňa 22.2.2014. Dňa 21.12.2015 bol žalobkyni diagnostikovaný poúrazovný impingement syndróm, preto podstúpila operačný zákrok. Znalec však považoval stanovenie diagnózy po takmer dvoch rokoch od úrazu ako neskoré. Žalovaná 1 trvala na tom, že nebola jednoznačne preukázaná príčinná súvislosť medzi dopravnou nehodou a škodou na zdraví uplatňovanou žalobkyňou 1. Keďže zdravotný stav žalobkyne 1 bol ustálený v roku 2014, trvala žalovaná 1 aj na premlčaní tohto nároku žalobkyne 1. Žalovaná 1 namietala nepreskúmateľnosť a arbitrárnosť rozhodnutia v súvislosti s uvedenými námietkami. Navrhla rozsudok v napadnutej časti zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

20. Proti rozsudku súdu prvej inštancie, proti vyhovujúcemu výroku a výroku o náhrade trov konania podal žalovaný 2. Svoje odvolacieho dôvody podriadila pod ust. § 365 ods. 1 písm. d/, f/, h/ CSP, teda namietala, že konanie malo inú vadu, ktorá mohla mať za následok neprávne rozhodnutie vo veci, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a že rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

21. Žalovaný 2 poukázal na nesprávny výpočet celkovej sumy náhrady za bolestné, keďže nedošlo k zohľadneniu kompenzačnej námietky preukázanej žalovaným 2 poskytnutým plnením žalobkyni 1 v sume 412,- eur, ktorá suma predstavovala konkrétne náhradu za 20 bodov za položku č. 113a po 16,48 eur a 5 bodov za položku č. 4 v zmysle záverov predloženého lekárskeho posudku po 16,48 eur. Namietal, že náhradu za bolestné súd prvej inštancie nesprávne právne posúdil, keď znovu priznal náhradu za už vyplatenú položku č. 113a. V zmysle záverov dokazovania mala žalobkyňa 1 totižto nárok na doplatenie náhrady za bolestné v celkovej výške 772,20 eur, od ktorej sumy je potrebné odpočítať už poskytnuté plnenie vo výške 164,80 eur. Náhrada za bolestné tak mala byť priznaná žalobkyni 1 v sume 617,60 eur a nie v sume 947,20 eur.

22. Žalovaný 2 namietal vo vzťahu k priznanej nemajetkovej ujme svoju pasívnu vecnú legitimáciu. Poukázal na nesprávny výklad rozsudku Súdneho dvora EÚ vo veci X. a odvolaciemu súdu predostrel svoj výklad o rozsahu plnenia v zmysle zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škody spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o PZP“). V nadväznosti na svoju argumentáciu poukázal žalovaný 2 na nevyhnutnosť rozlišovania škody a náhrady za nemajetkovú ujmu, ktorý názor vyslovil už niekoľkokrát Najvyšší súd Slovenskej republiky s priamymi dôsledkami pre pasívnu vecnú legitimáciu poisťovní. Do pozornosti odvolacieho súdu dal rozsudok Najvyššieho súdu SR z 28.5.2014 sp. zn. XCdo/XX/XXXX, XCdo/XXX/XXXX z 20.4.2011, XCdo/XXX/XXXX z 30.10.2012 a XCdo/XXX/XXXX z 31.3.2016. Odvolateľ zároveň poukázal na rozdielnu rozhodovaciu činnosť Krajského súdu v Prešove s dôrazom na to, že odklonenie sa od ustálenej rozhodovacej praxe Najvyššieho súdu SR zakladá prítomnosť dovolacieho dôvodu v zmysle § 421 ods. 1 písm. a/ CSP.

23. Žalovaný 2 navrhol rozsudok súdu prvej inštancie zmeniť tak, že žalovaní 1 a 2 sú povinní zaplatiť žalobkyni 1 sumu vo výške 2.333,60 eur s tým, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu plnenia povinnosť druhého žalovaného a vo zvyšku žalobu voči žalovanému 2 zamieta.

24. K odvolaniu žalovanej 1 predložili svoje vyjadrenie žalobcovia podaním z 18.1.2018. Rozhodnutie súdu prvej inštancie, ktorým bola uložená povinnosť žalovaným 1 a 2 zaplatiť náhradu škody a nemajetkovú ujmu považovali žalobcovia za správne a zákonné. Zdôraznili, že povinnosť žalovaného 2 ako poisťovateľa motorového vozidla, ktorého prevádzkou bola spôsobená smrť manžela a otca žalobcov plniť uplatnené nároky za poisteného, nezaniká povinnosť plniť zo strany samotného škodcu. Odôvodnenie pasívnej vecnej legitimácie oboch žalovaných považovali žalobcovia za jasné, zrozumiteľné a dostatočné. Nestotožnili sa s tvrdením žalovanej 1, že priznaná výška náhrady nemajetkovej ujmy je neprimerane vysoká a vyslovili názor, že priznaná výška sa im javí nízka, vzhľadom k vzniknutej ujme a okolnostiam, za akých k porušeniu práva došlo, čo namietali vo svojom odvolaní voči výroku, ktorým bola žaloba v prevyšujúcej časti zamietnutá. Zdôraznili, že v konaní bolo nepochybne preukázane, že strata milovaného manžela a otca u žalobcov zanechala obrovskú duševnú ujmu, s ktorou sa ani po rokoch nedokážu vyrovnať, preto priznanú sumu náhrady nemajetkovej ujmy nemožno považovať za neprimerane vysokú, ale naopak, za neprimerane nízku. Poukázali zároveň na rozhodovaciu prax súdov v obdobných veciach. Žalobcovia sa nestotožnili ani s námietkou žalovanej 1 spočívajúcou v neunesení dôkazného bremena žalobkyňou 1 v časti priznanej náhrady škody na zdraví žalobkyni 1 vo výške 2.663,20 eur. V závere navrhli rozsudok súdu prvej inštancie v časti napadnutej žalovanými ako vecne správny potvrdiť. Zároveň trvali na svojom odvolacom návrhu.

25. Podaním z 19.3.2018 predložili žalobcovia aj svoje vyjadrenie k odvolaniu žalovaného

26. Vo vzťahu k neakceptácii kompenzačnej námietky uviedli, že sumu 412,- eur plnil žalovaný 2 žalobkyni 1 titulom bolestného dňa 19.6.2014, avšak nejde o nárok, ktorý je predmetom tohto konania. Nejde preto o duplicitu v časti bolestného. Z tohto dôvodu považovali argumentáciu žalovaného 2 za bezpredmetnú a nedôvodnú. Zdôraznili, že pokiaľ žalovaný 2 namieta, že žalobkyni 1 plnil za položku č. 4 ohodnotenú 5 bodmi vo výške 82,40 eur a žiada, aby túto skutočnosť vzal do úvahy odvolací súd ako kompenzačnú námietku, tak toto tvrdenie nebolo súčasťou prostriedkov procesnej obrany, resp. procesného útoku žalovaného 2 v konaní pred súdom prvej inštancie a tiež nejde o novoty v konaní v zmysle § 366 CSP, na ktoré by bolo možné prihliadať. Uznali, že priznaná náhrada škody síce vychádza z nesprávneho výpočtu, avšak nie z dôvodov, aké uvádza žalovaný 2, ale z dôvodov obsiahnutých v odvolaní podanom žalobkyňou 1. Žalobcovia trvali na pasívnej vecnej legitimácii žalovaného 2, čo podporili poukazom na rozhodnutie vo veci A.-XX/XX Súdneho dvora EÚ. Následne predložili argumentáciu svedčiacu a potvrdzujúcu vecnú pasívnu legitimáciu žalovaného 2 s odkazom na rozhodnutia Najvyššieho súdu SR a Ústavného súdu SR vo veci S.. Ú. XXX/XXXX. Navrhli odvolaniu žalovaného 2 nevyhovieť a zopakovali svoj odvolací návrh.

27. Elektronickým podaním došlým súdu prvej inštancie dňa 18.5.2018 predložil žalovaný 2 svoje vyjadrenie k odvolaniu žalobcov. Zopakoval argumentáciu uvádzanú vo svojom vlastnom odvolaní. Navrhol rozsudok súdu prvej inštancie zmeniť a priznať žalobkyni 1 iba sumu 2.316,60 eur.

28. Podaním z 26.6.2018 predložila svoje vyjadrenie k odvolaniam a vyjadreniam ostatných účastníkov žalovaná 1. Poukázala v celom rozsahu na svoje odvolanie a na argumentáciu v ňom uvedenú. Opísala spôsob, akým vnímala celú vzniknutú situáciu v nadväznosti na žalobcami kritizovaný jej postoj, spočívajúci v neprejavení ľútosti, či spolupatričnosti so žalobcami. Zdôraznila, že po osudnej dopravnej nehode v roku 2014 je poznačená do konca svojho života tým najväčším trestom, pokiaľ neúmyselne zavinila smrť človeka. Udalosť, ktorá sa stala 22.2.2014 naviac nemožno predvídať a môže sa stať každému. Preto pri rozhodovaní o náhrade škody je potrebné vždy brať ohľad na osobu škodcu ako na ľudskú bytosť a okolnosti, za akých ku škodovej udalosti došlo.

29. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“), príslušný na rozhodnutie o odvolaní podľa § 34 CSP, preskúmal napadnutý rozsudok ako aj konanie mu predchádzajúce v súlade s ust. § 378 a nasl. CSP a dospel k záveru, že odvolanie žalobkyne 1 je čiastočne dôvodné a odvolanie žalovaného 2 je dôvodné v nepatrnej časti.

30. Súd prvej inštancie v predmetnej veci vykonal rozsiahle dokazovanie, na základe ktorého dospel k čiastočne nesprávnym skutkovým zisteniam, a to vo vzťahu k nemajetkovej ujme žalobkyne 1. Tiež sa dopustil chyby v prepočte výšky bolestného a sťaženia spoločenského uplatnenia priznanej žalobkyni 1.

31. Z dôvodu potreby zopakovania dokazovania pre posúdenie správnosti priznanej nemajetkovej ujmy žalobkyni 1 nariadil odvolací súd pojednávanie v súlade s ust. § 384 ods. 1 v spojení s § 385 ods. 1 CSP.

32. Na odvolacom pojednávaní bola vypočutá žalobkyňa 1, ktorá vo svojej výpovedi uviedla, že s nebohým manželom viedla usporiadaný a harmonický život, že spolu prakticky všade spolu chodili, pričom aj v deň nehody šli spolu na nákup, že tento bol veľmi dobrým človekom, usilovným a pracovitým, venoval sa záhrade, v ktorej vykonával väčšinu potrebných prác, všetkým s ochotou pomáhal. Zdôraznila, že s nebohým manželom pred nehodou prežívali obdobie, na ktoré sa manžel tešil. Plánoval užívať si spoločné chvíle s celou rodinou a zaslúžený oddych, napr. v kúpeľoch. Uviedla, že po smrti manžela je odkázaná iba na seba samú, keďže nechce nikoho otravovať.

33. Odvolací súd preskúmal správnosť rozhodnutia súdu prvej inštancie vo vzťahu k jednotlivým odvolacím námietkam a dospel k týmto záverom.

34. Námietku žalobcov, týkajúcu sa nesprávne stanovenej hodnoty bodu a zaokrúhľovania náhrady škody vzhliadol odvolací súd ako dôvodnú. Chybu napravil správnym prepočtom výšky priznanej škody, vrátane zohľadnenia už poskytnutého plnenia, čo namietal žalovaný 2.

35. Vychádzajúc z údajov zverejnených Štatistickým úradom Slovenskej republiky bola priemerná mzda zamestnanca v hospodárstve v roku 2015 v sume 883,- eur.

36. Podľa § 5 ods. 2 zákona č. 437/2004 Z. z. o náhrade za bolesť a o náhrade sa sťaženie spoločenského uplatnenia a o zmene a doplnení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 273/1994 Z. z. o zdravotnom poistení, financovaní zdravotného poistenia, o zriadení Všeobecnej zdravotnej poisťovne a o zriadení rezortných, odvetvových, podnikových a občianskych zdravotných poisťovní v znení neskorších predpisov, výška náhrady za bolesť a výška náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia sa určuje sumou 2 % z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca v hospodárstve v Slovenskej republiky zistenej Štatistickým úradom Slovenskej republiky za kalendárny rok predchádzajúci roku, v ktorom vznikol nárok na náhradu podľa ods. 1, za 1 bod a výsledná suma sa zaokrúhli na najbližšie celé euro smerom nahor.

37. 2 % zo sumy 883,- eur predstavuje sumu 17,66 eur, ktorá suma mala byť správne priznaná žalobkyni 1 za jeden bod bolestného a sťaženia spoločenského uplatnenia. Bolestné bolo súdom prvej inštancie ustálené na 15 a 45 bodov, teda spolu 60 bodov, čo pri hodnote bodu 17,66 eur bolestné predstavuje celkovú sumu 1.059,60 eur a po zaokrúhlení sumu 1.060,- eur. Sťaženie spoločenského uplatnenia bolo ustálené súdom prvej inštancie na 100 bodov, teda na sumu 1.766,- eur pri hodnote bodu 17,66 eur. Žalobkyňa 1 tak mala nárok na bolestné a sťaženie spoločenského uplatnenia v celkovej sume 2.826,- eur, z čoho žalovaný 2 dobrovoľne plnil v prospech žalobkyne 1 bolestné vo výške 412,- eur, po odrátaní čoho zostal neuspokojený nárok žalobkyne 1 vo výške 2.414,- eur. Preto odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie vo vzťahu k náhrade škody do sumy 2.414,- eur ako vecne správny v súlade s ust. § 387 ods. 1 CSP. Vo vzťahu k zvyšku tohto nároku priznaného súdom prvej inštancie, teda nad sumu 2.414,- eur do sumy 2.663,20 eur odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie zmenil podľa § 388 CSP a v tejto časti žalobu zamietol.

38. Správnosť rozhodnutia súdu prvej inštancie vzhliadol odvolací súd v posudzovaní námietky premlčania vznesenej žalovanou 1. V konaní bolo preukázané, že žalobkyňa 1 sa po nevyhnutných lekárskych zákrokoch v dôsledku dopravnej nehody podrobila rehabilitácii, ktorý liečebný proces je potrebné považovať za proces, prostredníctvom ktorého dochádza k čo možno najlepšej náprave prekonaných zranení a stabilizácii zdravotného stavu, spravidla bez vízie jeho ďalšieho zlepšenia. Nie bez významu je to, že samotná rehabilitácia je mnohokrát, keď nie vo väčšine prípadoch ,sprevádzaná bolesťou poškodeného. Ukončenie liečebného procesu rehabilitáciou je tak momentom významným aj pre začiatok behu premlčacej lehoty. Pokiaľ teda žalovaná 1 vzniesla námietku premlčania vo vzťahu k nárokom žalobkyne 1 na náhradu škody, odvolací súd sa v tejto právnej otázke v celom rozsahu stotožňuje so súdom prvej inštancie a odkazuje na jeho výstižné a vyčerpávajúce odôvodnenie.

39. Nárok na náhradu nemajetkovej ujmy žiadaný v predmetom spore je nárokom, ktorý podlieha povinnému zmluvnému poisteniu zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, ku ktorému názoru sa odvolací súd prikláňa aj v predmetnej veci, odkazujúc na judikatúru odvolacích súdov ako aj Ústavného súdu Slovenskej republiky.

40. Odvolací súd k obrane poisťovne poznamenáva, že sú mu známe argumenty iných súdov o neexistencii pasívnej legitimácie poisťovní v konaniach o náhradu nemajetkovej ujmy (napríklad rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 31. marca 2016 č.k. XCdo XXX/XXXX). Vo vzťahu k odlišnému právnemu názoru v iných súdnych konaniach a k obrane žalovaného 2, že vnútroštátne právo nezakladá povinnosť poisťovne nahradiť nemajetkovú ujmu z povinného poistenia, odvolací súd udáva.

41. Po rozsudku súdneho dvora vo veci X. A.-XX/XX by nemali byť pochybnosti o tom, že ak vnútroštátne právo priznáva právo na náhradu nemajetkovej ujmy pri usmrtení osoby prevádzkou motorového vozidla, tak štát musí zabezpečiť právnu úpravu o poistnom krytí takejto ujmy. V rovnaký deň Súdny dvor rozhodol v inej veci, že toto poistné krytie štáty nesmú limitovať pod 1.000.000,- eur v prípade jedného škodového nároku (A.-XXX/XX E.). Odvolací súd vyjadruje presvedčenie, že slovenský právny poriadok priznáva pozostalým za zásah do súkromia usmrtením blízkeho človeka náhradu nemajetkovej ujmy. Priznané náhrady sa týkajú rôznych oblasti, napr. usmrtenia pri liečebných zákrokoch, prípady usmrtení pri prevádzke motorových vozidiel a v iných prípadoch. Usmrtenie osoby, ktorá je blízka je jednoznačne zásahom do súkromného života blízkych osôb; postačí len predstava, čo znamená pre osobu správa, že jej manžel/manželka, otec/matka zomrel/a pri dopravnej nehode. Niet najmenšieho dôvodu následný psychický stav vynímať z kategórie škody na zdraví, ktoré poškodenie zdravia je mnohokrát bolestivejšie ako pri fyzickom poškodení zdravia.

42. Odvolací súd je však presvedčený, že pri aplikácii všetkých výkladových metód a nielen jednej izolovane, je dôvodný záver, že slovenská právna úprava obsahuje povinnosť poisťovni z povinného zmluvného poistenia nahradiť aj nemajetkovú škodu na zdraví.

43. Z hľadiska gramatického výkladu považuje odvolací súd za dôležité, že ustanovenie § 4 ods. 2 písm. a/ zákona o PZP upravuje škodu na zdraví vo všetkých jej zložkách - zákonodarca teda nesledoval (explicitne nevypočítal) poistné krytie len niektorej zložky škody na zdraví, napr. bolestné, stratu na zárobku, vecnú škodu a pod. Zakotvením poistného krytia nielen niektorej zložky škody na zdraví je opodstatnený názor, že pod škodou na zdraví treba zaradiť všetky jej zložky tak v rovine majetkovej, ako aj nemajetkovej. Zákonodarca nevylúčil pri škode na zdraví napríklad nemajetkové bolestné, či sťaženie spoločenské uplatnenia a niet pochybnosti, že sú poistne kryté. Niet dôvodu na odlišný názor ani pri nemajetkovej škode na zdraví s následkom smrti, ktorá dopadla najmä na pozostalé blízke osoby.

44. Z hľadiska systematického výkladu síce môže byť výhrada, že náhrada citovej škody po zásahu do života a súkromia osoby je oproti náhrade škody v inej časti Občianskeho zákonníka (,,ochrana osobnosti“ prvá časť, ,,zodpovednosť za škodu“, šiesta časť), no fakt je ten, že únijné právo nerieši škodovú zložku, ale poistné krytie a zákonodarca evidentne sústredil pri zásahu do súkromia nemajetkovú ujmu v spoločnej časti zákona, a to bez ohľadu na okolnosti prípadov, za akých k nemajetkovej škode došlo. Išlo by o duplicitné ustanovenie, ak by sa aj v iných častiach zákona (podľa rozmanitosti spoločenských vzťahov) opakovalo právo na nemajetkovú škodu. Logiku by mohol mať len administratívny strop nemajetkovej škody upravený v časti o škode na zdraví, nie však nevyhnutne aj samotné právo. Z hľadiska systematiky Občianskeho zákonníka nie je až tak významné, že náhrada nemajetkovej ujmy za stratu života je upravená v inej časti kódexu. Povinné poistenie musí kryť akúkoľvek škodu (ujmu) tak materiálnu ako nemateriálnu. Odvolací súd sa stotožňuje s prvostupňovým súdom v názore, že platná právna úprava obsahuje takúto náhradu, vychádzajúc z extenzívneho výkladu pojmu škody, ktorý v sebe nepochybne zahŕňa aj ujmu na zdraví (§ 4 ods. 2 písm. a/ zákona č. 381/2001 Zb. v znení neskorších predpisov) s tým, že náhrada nemajetkovej ujmy sa priznáva aj podľa ustanovení o ochrane osobnosti upravených v § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka.

45. Teleologický výklad podporuje zmysel a cieľ celého poistenia rizikových vzťahov spojených s prevádzkou motorových vozidiel. Niet najmenšieho dôvodu presúvať bremeno, ktoré majú znášať pri najrizikovejších spoločenských vzťahov poisťovne, na plecia často krát nesolventných osôb a tým vystavovať ekonomickému tlaku a právnej neistote poistené osoby a pri nevymožení aj dotknuté obete.

Ide o spoločenské vzťahy, v rámci ktorých sa spomína nenahraditeľná ujma. Nemajetková škoda dosahuje čiastky, ktoré zodpovedné osoby nedokážu zaplatiť. Práve z dôvodu predídenia takýmto situáciám bolo zriadené povinné poistenie. K celkovému postupu pri aplikácii výkladových metód odvolací súd poukazuje na požiadavku striktného výkladu z hľadiska vylúčenia poistného krytia cit. rozsudok A.-XX/XX článok 34 ,, Keďže obmedzenie poistného krytia je možné iba vo výnimočných prípadoch, podľa názoru Komisie je potrebné prijať v tejto oblasti striktný výklad práva, a nie je možné pripustiť ľubovoľné rozširovanie prípadov, v ktorých bude dochádzať k obmedzeniu rozsahu poistného krytia.“

46. Podľa § 4 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla sa poistenie zodpovednosti vzťahuje na každého, kto zodpovedá za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla uvedeného v poistnej zmluve. Podľa § 4 ods. 2 písm. a) cit. zákona má poistený z poistenia zodpovednosti právo, aby poisťovateľ za neho nahradil poškodenému náhradu škody, ak ku škodovej udalosti, pri ktorej táto škoda vznikla a za ktorú poistený zodpovedá, došlo v čase trvania poistenia zodpovednosti (ods. 4). Podľa § 15 ods. 1 cit. zákona potom poškodený môže svoj nárok uplatniť priamo voči poisťovateľovi.

47. Z citovaných ustanovení tak vyplýva, že predpokladom priameho nároku poškodeného voči poisťovateľovi je jednak vznik nároku, ktorý je vôbec krytý poistením zodpovednosti (spomedzi nárokov určených v § 4 ods. 2 cit. zákona), jednak existencia poistenia zodpovednosti prevádzkovateľa vozidla za takúto škodu. Trvanie poistenia žalovanej 1 v čase nehody v konaní nebolo sporné. Preto súd skúmal, či je splnená podmienka existencie krytého nároku.

48. Ustanovením § 4 ods. 1 a 2 zákona č. 381/2001 Z. z. sa do slovenského právneho poriadku implementovali ustanovenia smernice Rady 72/166/EHS o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú motorovými vozidlami a kontroly plnenia povinnosti poistenia tejto zodpovednosti, ako aj druhej smernice Rady 84/5/EHS o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel (v súčasnosti kodifikované v spoločnej smernici č. 2009/103/ES o poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel a kontrole plnenia tejto povinnosti). Z tabuľky zhody predloženej na rokovanie Národnej rady Slovenskej republiky (II. volebné obdobie, parlamentná tlač 979) vyplýva, že ustanovením § 662 Obch. zák. sa implementuje čl. 1 smernice č. 72/166/ESH a čl. 3 smernice č. 84/5/EHS.

49. Podľa čl. 1 druhého bodu smernice č. 2009/103/ES „poškodený“ znamená akúkoľvek osobu oprávnenú na náhradu, pokiaľ ide o akúkoľvek škodu spôsobenú motorovými vozidlami. Podľa čl. 3 cit. smernice každý členský štát prijme... všetky vhodné opatrenia, aby zabezpečil, že zodpovednosť za škodu spôsobenú prevádzkou vozidiel obvykle sa nachádzajúcich na jeho území je pokrytá poistením. Rozsah krytia zodpovednosti a podmienky tohto krytia sa určia na základe opatrení uvedených v prvom pododseku... Poistenie... povinne pokrýva... ujmy na zdraví.

50. Výkladom citovaných ustanovení (resp. obsahovo totožných ustanovení smerníc 72/166/EHS a 84/5/EHS) sa zaoberal Súdny dvor Európskej únie už v spomínanom rozsudku z 24. októbra 2013 vo veci A.-XX/XX, Q. X. proti I. Y., P. X., v ktorom rozhodol že čl. 3 ods. 1 smernice 2009/103/ES sa má vykladať tak, že povinné zmluvné poistenie má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej. Súdny dvor EÚ v tejto súvislosti vyslovil, že smernica ponecháva členským štátom právo určiť, aká škoda bude krytá a aké budú podmienky poistenia, no ich sloboda v tomto smere bola neskôr obmedzená (ods. 43 a 46). Medzi jazykovými verziami čl. 3 poslednej vety smernice 2009/103/EHS sú rozdiely, avšak s prihliadnutím na ich účel a štruktúru treba tento pojem interpretovať tak, že medzi škody, ktoré sa musia nahradiť, patrí nemajetková ujma, ktorej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v danom spore (ods. 47 až 50). Súdny dvor EÚ navyše dodal, že na veci nič nemení ani zaradenie § 11 a 13 Občianskeho zákonníka do inej časti než úpravy náhrady škody. Ak totiž zodpovednosť poisteného vznikla z dopravnej nehody a mala občianskoprávnu povahu, nič nenasvedčuje, že na túto zodpovednosť sa nevzťahuje vnútroštátne hmotné právo zodpovednosti za škodu, na ktoré odkazujú uvedené smernice (ods. 57 a 58).

51. Vychádzajúc z vyššie uvedeného sa odvolací súd stotožnil so záverom súdu prvej inštancie o vecnej pasívnej legitimácii žalovaného 2 a jeho odvolaciu námietku v tomto smere považoval za nedôvodnú.

52. Súd prvej inštancie priznal žalobkyni 1 nemajetkovú ujmu vo výške 10.000,- eur a žalobcom 2 a 3 vo výške po 5.000,- eur. Výšku nemajetkovej ujmy stanovil porovnaním v minulosti upravenou paušálnou náhrady nemajetkovej ujmy v Českej republike ako aj porovnaním so zákonom č. 215/1969 Zb. o odškodňovaní obeti násilných trestných činov a porovnaním s rozsudkom Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Q. proti Slovenskej republike. Zohľadnil zároveň majetkové pomery žalovanej 1 s dôrazom na to, že náhrada nemajetkovej ujmy nemá slúžiť ako nástroj na ekonomickú likvidáciu škodcu.

53. Takéto porovnanie odvolací súd vyhodnotil ako nepostačujúce a nesprávne. Nestotožnil sa s názorom, že pre posúdenie výšky náhrady nemajetkovej ujmy je potrebné prihliadať na majetkové pomery škodcu, teda v danom prípade žalovanej 1. Takáto úvaha by bola na mieste, pokiaľ by náhradu nemajetkovej ujmy bol povinný zaplatiť samotný škodca. Pri závere, že žalovaný 2 je v predmetnom spore vecne pasívne legitimovaný, nie je daný priestor odvíjať výšku nemajetkovej ujmy od osobných a majetkových pomerov žalovanej 1. Z okolnosti daného prípadu vyplýva, že žalovaná 1 nespôsobila dopravnú nehodu pod vplyvom návykovej látky a taktiež nebola preukázaná existencia ďalších regresných dôvodov uvedených v ust. § 12 zákona č. 381/2001 Z. z., čo prakticky vylučuje úhradu priznanej sumy žalovanou 1. Naviac odvolací súd uvádza, že pri posudzovaní výšky nemajetkovej ujmy v nadväznosti na majetkové pomery škodcu by mohlo spôsobiť značné rozdiely v odškodňovaní poškodených, čím by došlo k porušeniu princípu právnej istoty, predovšetkým princípu predvídateľnosti práva (rozhodnutia) a princípu legitímneho očakávania tých, ktorým sa má súdna ochrana poskytnúť. Zároveň by došlo k oslabeniu účelu poistného odškodňovania.

54. Podľa názoru odvolacieho súdu jediným kritériom, z ktorého je potrebné vychádzať pri náhrade nemajetkovej ujmy a pri úvahách o jej výške je vnímanie hodnoty života a zdravia ako hodnoty stojacej na vrchole osobnostných práv garantovaných Ústavou Slovenskej republiky v čl. 14 a nasl.. Odvolací súd vyslovuje presvedčenie, že akákoľvek suma (hoci aj žiadaná žalobcami) nemôže nahradiť prázdnotu, ktorá v živote žalobcov vznikla po úmrtí manžela, resp. otca a odvolací súd chce veriť aj tomu, že žalobcami žiadaná nemajetková ujmy nebola motivovaná inými, než morálnymi dôvodmi.

55. Rešpektovanie súkromného života musí zahŕňať do určitej miery právo na vytváranie a rozvíjanie vzťahov s ďalšími ľudskými bytosťami, nakoľko súčasťou súkromného života je tiež rodinný život zahŕňajúci i vzťahy medzi blízkymi príbuznými, najmä vzťahy sociálne a morálne. Rodinný život zahŕňa okrem iného vzťahy medzi najbližšími rodinnými príslušníkmi bez ohľadu na skutočnosť, či spolu trvale žijú alebo nie a protiprávne narušenie týchto rodinných vzťahov predstavuje neoprávnený zásah do práva na súkromný a rodinný život fyzickej osoby. Zavinená smrť blízkej osoby preto môže vzhľadom k vzájomným úzkym a pevným sociálnym, morálnym, citovým a kultúrnym väzbám predstavovať tak vážnu nemateriálnu ujmu pre rozvíjanie a naplňovanie osobností pozostalého, že môže byť kvalifikovaná ako ujma znižujúca jeho dôstojnosť či vážnosť v spoločnosti.

56. Odvolací súd nepovažoval za primeranú náhradu nemajetkovej ujmy priznanú žalovanej 1. V konaní bolo preukázané, že jej život s nebohým manželom bol harmonický, že spolu trávili prakticky všetok čas, spoločne sa podieľali na obhospodarovaní domácnosti, záhrady, ovocného sadu a domácich zvierat. Nebolo spochybnené to, že nebohý manžel žalobkyne 1 vykonával práce týkajúce sa záhrady a chovu domácich zvierat vo väčšine sám, čo po jeho smrti spôsobilo ťažkosti na strane žalobkyne 1. Nebohý R. Q. plánoval v dôchodkovom období prežiť spolu so žalobcami pokojný, avšak aktívny ďalší život, čo jeho smrť prekazila. Odvolací súd vyslovuje názor, že práve manželský pár, ktorý prežil v harmonickom manželskom spolužití dlhé roky vníma stratu partnera veľmi intenzívne a dlhodobo. Je ťažko predpokladať, že takýto partner si vo svojom živote nájde ešte osobu, ktorá by bola jeho oporou v partnerskom vzťahu, čo spravidla znamená samotu. Bolo preto dôvodné priznať žalobkyni 1 nemajetkovú ujmu vo výške, ktorá by aspoň čiastočne mohla prispieť aj k aktivitám, ktoré by pomohli zaplniť prázdne miesto spôsobené smrťou osoby blízkej (napr. účasť na rôznych podujatiach v spoločenstve vekovo blízkych ľudí, účasť na kúpeľnej liečbe, spomienkové cirkevné obrady a pod.).

57. U žalobcov 2 a 3 došlo k strate otca. Odvolací súd v žiadnom prípade nechce zľahčovať stratu otca oproti strate manžela. Pri posudzovaní správnosti výšky priznanej nemajetkovej ujmy však zohľadnil

skutočnosť, že do života žalobcov 2 a 3 vstúpili ich životní partneri, u žalobcu 2 aj deti, ktorí čiastočne vyplnili prázdne miesto po otcovi, čo ich ujmu zmiernilo.

58. S poukazom na uvedené odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie vo vzťahu k priznanej nemajetkovej ujme žalobcom 2 a 3, keďže túto považoval za postačujúcu, a to v súlade s ust. § 387 ods. 1, 2 CSP, avšak zmenil rozsudok v zmysle § 388 CSP vo vzťahu k priznaniu nemajetkovej ujmy žalobkyni 1, keďže ujmu priznanú súdom prvej inštancie považoval za nepostačujúcu. Za primeranú tak uznal nemajetkovú ujmu vo výške 20.000,- eur.

59. Odvolací súd nepovažoval za dôvodné ani odvolacie námietky žalovanej 1 vo vzťahu k náhrade škody za bolesť, keďže so všetkými namietanými položkami v pôvodnom bodovom ohodnotení sa vyporiadal znalecký posudok R.. L., ktorý bol podkladom aj pre rozhodnutie súdu prvej inštancie. Súd prvej inštancie sporné nároky žalobkyni 1 nepriznal.

60. O trovách celého konania bolo rozhodnuté podľa § 396 ods. 1, 2 v spojení s § 255 ods. 2 CSP. Súd vychádzal z toho, že Civilný sporový poriadok nemá obdobné ustanovenia, ako bolo ustanovenie § 142 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku. Zásadu úspechu vo veci je potrebné uplatniť aj na konania, ktorých výška závisí od úvahy súdu alebo od znaleckého posudku. Nemožno zaťažiť žalobcu procesnou zodpovednosťou za predvídanie výsledku sporu na základe úvahy súdu, či znaleckého posudku. Vhodným riešením bude, že žalobca má právo na plnú náhradu trov konania, avšak iba z prisúdenej sumy, nie zo žalovanej. Priznanie plnej náhrady trov konania z prisúdenej sumy je v tomto prípade zdôvodniteľné cez interpretáciu pojmu úspechu vo veci, keďže ten sa skúma, čo do právneho základu a nie čo do výšky priznaného nároku (Veľký komentár Števček a spol., Nakladateľství C. H. Beck). Keďže výška plnenia v časti náhrady škody na zdraví závisela od znaleckého dokazovania a samotná výška náhrady nemajetkovej ujmy od úvahy súdu, z tohto dôvodu súd mal za to, že je dôvodné žalobcom v 1. až 3. rade priznať plnú náhradu trov konania, avšak iba z prisúdenej sumy tak, ako je to uvedené vo výrokovej časti tohto rozsudku.

61. Rozsudok bol prijatý senátom Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 3:0.

**Poučenie:**

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.
Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).
Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).
V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh - § 428 CSP).